

DEEL I

FILOSOFISCHE VAARDIGHEDEN

Inhoud

1	Inleiding	9
1.1	Filosoof worden	9
1.2	Praktische wending van de filosofie	10
1.3	Vaardig filosoferen?	12
1.4	Waartoe zou je filosoferen?	14
2	Filosofisch waarnemen	15
2.1	Introductie waarnemen	15
2.2	Kijken	16
2.3	Luisteren	19
3	Filosofisch denken	23
3.1	Introductie Denken	23
3.2	Begripssensitiviteit	26
3.2.1	De intieme verhouding tussen filosofen en begrippen	26
3.2.2	Betekenis van begrippen	29
3.2.3	Begrippen en woorden	33
3.2.4	Abstraheren	35
3.2.5	Definiëren	40
3.3	Redeneren	46
3.3.1	Argumentaties en redeneringen herkennen	47
3.3.2	Redeneringen reconstrueren	51
3.3.3	Redeneringen evalueren	54

3.4	Reflecteren	61
4	Filosofisch handelen	65
4.1	Introductie handelen	65
4.2	Vragen	67
4.2.1	Verschillende soorten vragen herkennen	68
4.2.2	Aannames in vragen	71
4.2.3	Fasering van vragenstellen tijdens het gesprek	72
4.3	Concretiseren	74
4.3.1	Geschikte praktijkvoorbeelden herkennen	75
4.3.2	Classificeren van praktijkvoorbeelden	76
4.4	Beweren	77
4.4.1	Normatieve lading van beweringen herkennen	78
4.4.2	Durf te oordelen!	81
4.5	Legitimeren	83
4.6	Vaardig filosoferen	84

DEEL II

FILOSOFISCHE OEFENINGEN

Inhoud

1	Filosoof worden	89
1.1	Wat is filosofie?	89
1.1.1	Oefening Wat is filosofie?	89
2	Filosofisch waarnemen	95
2.1	Kijken	95
2.1.1	Oefening Visuele manipulaties	95
2.1.2	Oefening Perspectivistische lenigheid	96
2.2	Luisteren	99
2.2.1	Oefening Stiltegesprek	99
2.2.2	Oefening Luistertips	100
2.2.3	Oefening Rollenspel luisteren	103
3	Filosofisch denken	107
3.1	Begripssensitiviteit	107
3.1.1	Oefening Abstraheren	107
3.1.2	Oefening Definiëren	108
3.1.3	Oefening Begripsanalyse	110
3.2	Redeneren	114
3.2.1	Oefening Redeneringen herkennen	114
3.2.2	Oefening Redeneringen reconstrueren standaardvorm	115

3.2.3	Oefening Redeneringen reconstrueren Toulmin	116
3.2.4	Oefening Redeneringen evalueren	116
3.2.5	Oefening Redeneringen toepassen	118
3.2.6	Oefening Syllogisme	119
3.3	Reflecteren	122
3.3.1	Oefening Opvallend moment	122
3.3.2	Oefening Persoonlijke ervaring	123
3.3.3	Oefening Reflectief dagboek	125
3.3.4	Oefening Reflectief betoog	126
3.3.5	Oefening Imaginaire reflectieruimte	128
4	Filosofisch handelen	129
4.1	Vragen	129
4.1.1	Oefening Socratische vragen	129
4.1.2	Oefening Het juiste vraagmoment	130
4.1.3	Oefening Evalueren filosofische vraag	133
4.1.4	Oefening Bedenken filosofische vraag	134
4.1.5	Oefening Achterliggende filosofische vraag	135
4.1.6	Oefening Vooronderstellingen in uitspraken	136
4.1.7	Oefening Aannames in vragen	137
4.1.8	Oefening Vragencarrousel	139
4.2	Concretiseren	141
4.2.1	Oefening verhelderingvragen stellen	141
4.3	Beweren	142
4.3.1	Oefening Geschreven hoera- en helaaswoorden	142
4.3.2	Oefening Gesproken hoera- en helaaswoorden	144
4.3.3	Oefening Rollenspel Hoera- en helaaswoorden	145
4.3.4	Oefening reageren op een bewering	146
4.4	Legitimeren	147
4.4.1	Humoristisch legitimeren	147
5	Handvatten Socratisch gesprek	149
5.1	Voorwaarden filosofische onderzoeksvraag	149
5.2	Voorwaarden praktijkvoorbeeld	149
5.3	Doorvragen tijdens het socratische gesprek	151
5.4	Gespreksregels	152

<i>Inhoud</i>	87
6 Filosofische vaardigheden in de praktijk	153
6.1 Voorbeeld Perspectivistische lenigheid	153
6.2 Voorbeeld Sprekende stilte	155
6.3 Voorbeeld Imaginaire reflectieruimte	157
6.4 Voorbeeld Aannames en twijfelen	159
6.5 Voorbeeld Aannames in onderzoeksvraag	162
6.6 Voorbeeld Concretiseren	164
6.7 Voorbeeld Beweren	166
6.8 Voorbeeld Tegeltjeswijsheid?	167
7 Literatuur	169
8 Over de Auteurs	171
8.1 Saskia van der Werff	171
8.2 Seline Palm	171